

ЛЕКЦІЯ №4

Тема заняття: Правильні многогранники.

Мета заняття: формування поняття правильні многогранники; знайомство з видами правильних многогранників: правильний тетраедр, куб, октаедр, додекаедр, ікосаедр.

Обладнання: моделі правильних многогранників, схема «Правильні многогранники».

Література: Істер. О. С. «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту)» підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти – К.: «Генеза», 2019.

I. Перевірка домашнього завдання

1. Математичний диктант.

Дано правильну зрізану піраміду, бічне ребро якої дорівнює 5 см, а в основах лежать:

варіант I — трикутники (рис. 96);

варіант II — квадрати (рис. 97)

зі сторонами 1 см і 9 см.

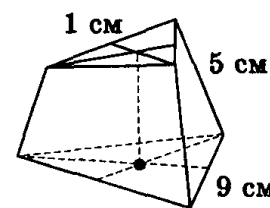

Рис. 96

Знайдіть:

а) апофему зрізаної піраміди; (2 бали)

б) площу бічної грані; (2 бали)

в) площу бічної поверхні зрізаної піраміди; (2 бали)

г) площу меншої основи; (2 бали)

д) площу більшої основи; (2 бали)

е) площу поверхні зрізаної піраміди. (2 бали)

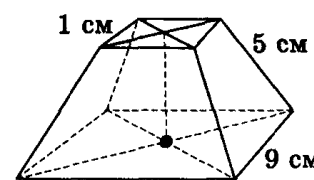

Рис. 97

Відповідь.

Варіант 1. а) 3 см; б) 15 см^2 ; в) 45 см^2 ; г) $\frac{\sqrt{3}}{4} \text{ см}^2$; д) $\frac{81\sqrt{3}}{4} \text{ см}^2$; е) $\left(45 + \frac{41\sqrt{3}}{2}\right) \text{ см}^2$.

Варіант 2. а) 3 см; б) 15 см^2 ; в) 60 см^2 ; г) 1 см^2 ; д) 81 см^2 ; е) 142 см^2 .

3. Аналіз виконання математичного диктанту та заслуховування розв'язування задач № 77, 78 (1).

II. Сприйняття та усвідомлення нового матеріалу

Правильні многогранники

У курсі планіметрії ви познайомилися з правильними многокутниками.

Многокутник називається правильним, якщо у нього всі сторони і всі кути рівні. Існує безліч правильних многокутників.

Опуклий многогранник називається правильним, якщо його грані є правильними многокутниками з однією й тією самою кількістю сторін, а в кожній вершині многогранника сходиться одне і те ж число ребер.

Існує *п'ять типів правильних опуклих многогранників*: правильний тетраедр, правильний гексаедр (куб), правильний октаедр, правильний додекаедр, правильний ікосаедр. Назва многогранників складається із двох частин: перша — число граней (тетра — 4, гекса — 6, окта — 8, додека — 12, ікоса — 20), а друга (едр) — грань.

Демонструються моделі правильних многогранників. Далі розглядається кожний тип правильних многогранників (моделі та їх зображення на рис. 115 із підручника) і заповнюється наступна схема.

Правильні многогранники				
Назва	Вид грані	Число		
		граней	вершин	ребер
Правильний тетраедр		4	4	6
Правильний гексаедр (куб)		6	8	12
Правильний октаедр		8	6	12
Правильний додекаедр		12	20	30
Правильний ікосаедр		20	12	30

Розв'язування Задач

- Знайдіть суму плоских кутів при всіх вершинах: 1) ікосаедра; 2) додекаедра. (Відповідь. 1) 3600° ; 2) 6480° .)
- Доведіть, що в кожній вершині правильного октаедра сходяться дві пари перпендикулярних ребер.
- Доведіть, що протилежні грані правильного октаедра паралельні.
- Ребро правильного октаедра дорівнює a . Знайдіть відстань між двома протилежними вершинами. (Відповідь. $a\sqrt{2}$.)
- Ребро правильного октаедра дорівнює a . Знайдіть відстань між центрами двох суміжних граней. (Відповідь. $\frac{a\sqrt{2}}{3}$.)
- Ребро правильного октаедра дорівнює a . Знайдіть відстань між протилежними гранями. (Відповідь. $\frac{a\sqrt{6}}{3}$.)
- Під яким кутом із центра правильного октаедра видно його ребро? (Відповідь. 90° .)
- Задача № 79 (с. 82).   9. Задача № 82* (с. 82).   10. Задача № 84* (с. 82).

III. Домашнє завдання

Частина II. Розділ I. § 4, ст.206-209. № 4.2, 4.4, 4.8, 4.16 - ст.209-210.

IV. Підведення підсумку заняття

Запитання до групи

- Які многогранники називаються правильними?
- Скільки існує типів многогранників?
- Опишіть кожний тип правильних многогранників, використовуючи схему «Правильні многогранники» (див. с. 87).
- Знайдіть площу поверхні правильного:

а) тетраедра; б) гексаедра; в) октаедра; г) ікосаедра,
якщо його ребро дорівнює a .

(Відповідь, а) $a^2 \sqrt{3}$; б) $6a^2$; в) $2a^2 \sqrt{3}$; г) $5a^2 \sqrt{3}$.)